אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת מה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: (תרס"ז) - יפו
נמען: בנו, צבי יהודה

הרב קוק מתנצל שלא כתב באריכות. הרב קוק דואג לסידורי האכסניה והאוכל של בנו הרצי"ה, כדי שלא יתבטל מלימודו. הרב קוק משיב על הערה למדנית בעניין שבועה ו"שתי כיתות עדים". הרב קוק גם כותב שההשגה הרוחנית הבהירה ביותר באה מתוך אמונה שלמה, וההשכלה היא רק גורם לה. הרב קוק לא חושש מהשגות שיודפסו נגדו, ומזרז את בנו הרצי"ה להפיח רוח חיים ושמחה בכל מקום.

עיקרי הדברים

- אמונה שלמה כיסוד ההשגה הרוחנית.
- דאגת אב לבנו הרצי"ה בירושלים.
- עיון הלכתי בדיני עדים ושבועה.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו תוב"א[3] (תרס"ז[4]).

בני יקירי אישון עיני שי'[5].

כמה צער יש לי על אשר לא יכולתי לכתב לך על אתר על דבריך הנעימים, תוכל אתה לשער מבלעדי. נמלאו עשתונותי בדבריך האהובים, ואמרתי הנה אשב ואמלא גליון גדול להשביע נפשך היקרה, השוקקה לדברי, והנה הופרעתי ונתבטלתי ממפריעים שונים, ולבי עלי דוי על צערך, וכמעט הסכמתי לכתב מכתב גלוי, ופשוט בושתי מעצמי לפטרך אפילו לשעה בזה. בראותי שחפצי אין עולה בידי לכתב בארוכה, הנני פוטר עצמי בקצרה עוד.

כתוב נא יקירי בפרטיות מעניניך, מה ואיך פגשת מעצורים באיזה אופן, ומה סבלת מזה, ואם יצאת עתה מזה הסבל, ואם כבר סדרת ענייניך. וע"ד[6] האכסניא אמנם קשה להסכים לשכור דירה על שנה, אך אולי תשיג עד המשך דירה קרובה לישיבה.

שתהי'[7] אתה לבדך העסקן בסעודתך, אפילו הארעית, חוששני מביטול זמנך היקר, וגם כמדומה שחסרות לך הידיעות הקפיליות.

להרי"מ[8] חרל"פ[9] שי' תד"ש[10] באה"ר[11].

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 תוב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
4 תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5 שי' - שיחיה
6 וע"ד - ועל דבר
7 שתהי' - שתהיה
8 להרי"מ - ל + הרי"מ: הרב רבי י... מ... (שם אדם)
9 חרל"פ - הרב יעקב משה חרל"פ (תלמידו של הרב קוק)
10 תד"ש - תדרוש שלום
11 באה"ר - באהבה רבה

הערתך ע"ד[12] היתור "שי"ל עדים" טובה ונכונה, וכן התי' נכון ב"ה. ויש להוסיף, דאפילו אם נאמר דשני עדים או שתי כתי עדים המכחישים זא"ז[13] חשוב כמאן דליתא, וזה תלוי בשיטות גדולות בסוגיא דתרי ותרי, - ואם תוכל להשיג ס' דברי אמת להגאון הספרדי, טוב שתעיין את הקונט' תרי ותרי ותעמוד על יסוד הענין בע"ה[14], ואקוה שתוכל להקיפו יפה, - מ"מ[15] כאן כיון דעיקר שבועה זו תקנ"ח, כדי שלא יהי'[16] כ"א[17] הולך ותוקף כו'[18], אין שייך כ"א בתקיפה המצוי', ולא שיהי'[19] לכ"א עדים, שהוא מלתא דל"ש[20], ע"כ[21] אוקמי אדינא וחולקין בל"ש[22].

נהניתי בדבריך ע"ד ההגדות. וצריך לצרף תמיד, שאחר כל התנשאות המחקרים שלנו אין אנו משיגים כלל מה הוא רוממות הקדושה של נבואה, ויכולים אנחנו להסביר לעצמנו רק אופן קירוב, כמו שאנו מסתכלים באור העליון של דעת ד' ב"ה, וההשגה היותר בהירה וחיה באמת היא הבאה מתוך אמונה שלמה, שבאה עם המחקר הטהור, וגם קודם לו ואחריו. זאת היא מדת א"א[23] ע"ה[24], שאנו הולכים בדרכיו, "והאמין בד' ", ראש למאמינים. וא"א[25] להשיג שום השגה רוחנית באמת כ"א ע"י[26] קדושת אמונה שלמה, והחכמה והרחבת הדעת היא רק גורם להשגה ולא עצמותה, וכ"מ[27] שאדם זוכה ביותר להכנס בחדרי ידיעת השי"ת[28] הוא משיג יותר את בהירות השגת חכמת אמונת אומן. וכל עיקר תיקון הדור בכלל ובפרט תלוי בזה, וישועתם של ישראל וכבודם וישועת העולם כולו רק בזה היא תלוי'", שכ"ז שלא יזכו הבריות להרחבת הדעת של קדושת האמונה תהי'[29] כל חכמתם פרטית ומוגבלת, אבל עם עומק דעת האמונה נעשית היא כללית, כמו שהיא אצל השי"ת, "מה שהיא בתוך פיך" "ישקני מנשיקות פיהו". וחכם-לב שכמותך יבין דברי אלה בע"ה.

אם ידפיסו השגות על דברי, אפילו עם דברי זילזול היותר נמוכים, אקוה לשמו יתי'[30] שלא יזיק כלל הדבר, לא לי כשאני לעצמי, ולא לעצם הענין של מטרתי הקדושה, לרומם את קרן נשמת התורה בעמנו באה"ק[31]. אדרבא דברים חדים מביאים לידי התבוננות.

---

12 ע"ד - על דבר
13 זא"ז - זה את זה
14 בע"ה - בעזרת השם
15 מ"מ - מכל מקום
16 יהי' - יהיה
17 כ"א - כי אם
18 כו' - וכולי (וכן הלאה)
19 שיהי' - שיהיה
20 דל"ש - דלא שייך
21 ע"כ - על כן
22 בל"ש - בלא שום
23 א"א - אי אפשר
24 ע"ה - עליו השלום
25 וא"א - ואי אפשר
26 ע"י - על ידי
27 וכ"מ - וכן משמע; לפני "ש..."; וכל מקום / וכל מה
28 השי"ת - השם יתברך
29 תהי' - תהיה
30 יתי' - יתברך
31 באה"ק - בארץ הקודש

חזק בני ואמץ בתוי"ר[32], בשקידה, וחזרה, במדות טובות, באמץ וגבורה, וראה להפיח ג"כ[33] רוח חיים חדוה וטהרה בכל מקום שתוכל, כי לכך נוצרנו. ודי אלקים חיים יאזרנו עוז וגבורה, חכמה ודעת, ענות צדק ומשרים, למען שמו ולמען עמו ונחלתו עדי עד. דר"ש[34] הר"א[35] מיכ"ז[36] שי'. דר"ש מורך חביבי שי' באה"ר.

צלח ורכב ע"ד אמת בכ"ט[37], כנה"י[38] ונפש אביך מצפה אשרך בכל לב ונפש,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

32 בתוי"ר - בתורה ויראה

33 ג"כ - גם כן

34 דר"ש - דורש שלום

35 הר"א - הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

36 מיכ"ז - שם אדם - דורש פענוח

37 בכ"ט - בכל טוב

38 כנה"י - כנפשו היקרה